

Andrzejewski E. Jarzqb brzęk *Sorbus torminalis* w Wielkopolskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 33, 1: 59-60.

Bednorz L., Jarosz Z. 2000. Jarzqb brekinia *Sorbus torminalis* w Wielkopolskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 56, 1: 118-120.

Dzięczkowski A. 1966. Brzęki (*Sorbus torminalis* Cr.) w Wielkopolskim Parku Narodowym. *Przyr. Pol. Zach.* 7: 1963, 1-4 (23-26): 120-127.

Dzięczkowski A. 1987. Dewastacja brzęków *Sorbus torminalis* w Wielkopolskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 43, 4: 46-53.

Z REZERWATÓW PRZYRODY

Zmiany stanu rezerwatów przyrody dokonane w 1999 i 2000 r.

Od 1 stycznia 1999 r., w związku z nowelizacją *Ustawy o ochronie przyrody z 1991 r.*, obowiązują w Polsce nowe przepisy prawne regulujące zasady tworzenia rezerwatów przyrody. W następstwie postępującej decentralizacji władzy oraz przystosowywania prawa do wymogów Unii Europejskiej, w naszym kraju są opracowywane i systematycznie wdrażane odpowiednie ustawy. W lipcu 1998 r. uchwalona została przez Sejm RP *Ustawa o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa powszechnie nazywana „ustawą kompetencyjną”* (Dz.U. nr 106, poz. 668 z 1998 r.). Na mocy tego aktu prawnego wprowadzono zmiany w *Ustawie o ochronie przyrody*, m.in. dotyczące rezerwatów przyrody. Nowe przepisy utrzymano też w znowelizowanej *Ustawie o ochronie przyrody z 7 grudnia 2000 r.* (Dz.U. nr 3, poz. 21 z 2001 r.). Zgodnie z nimi rezerваты przyrody powołuje się w drodze rozporządzenia wojewody. Są one publikowane w Dziennikach Urzędowych poszczególnych województw. Wojewoda otrzymał także uprawnienia (jednak po uzgodnieniu w ministrem właściwym do spraw środowiska) do zniesienia ochrony rezerwatowej. Administracja wojewódzka została ponadto zobowiązana do prowadzenia rejestru rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Nie ma więc już centralnego rejestru tego typu obszarów chronionych, nie istnieje też samodzielny Departament Ochrony Przyrody.

Procedura tworzenia nowych obiektów rezerwatowych, zatwierdzania planów ochrony uległa znacznemu uproszczeniu i skróceniu. I to jest niewątpliwie dobrodziejstwo ustawy kompetencyjnej. Jednak znacznie trud-

niej jest obecnie gromadzić informacje o zmianach w ochronie obszarowej w skali całego kraju. Czas pokaże, czy nowe regulacje prawne będą korzystne dla ochrony obszarowej, w tym także dla rezerwatów przyrody.

We wspomnianej ustawie kompetencyjnej wprowadzono następujący zapis: „Jeżeli obowiązek utworzenia rezerwatu wynika ze zobowiązań międzynarodowych, a wojewoda takiego rezerwatu nie utworzył, minister właściwy do spraw środowiska może uznać, w drodze rozporządzenia, za rezerwat przyrody obszar, w granicach którego znajdują się siedliska, gatunki roślin i zwierząt uznane za ginące lub zagrożone wyginięciem, jak również elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych lub krajobrazowych”. Zapis ten znalazł się także we wspomnianej Ustawie o ochronie przyrody z 2001 r. Powstała więc prawdopodobnie nowa kategoria rezerwatów – obiektów o znaczeniu międzynarodowym. Ich rejestr ma prowadzić minister właściwy do spraw środowiska. Nie wiadomo jednak, czy będą to wyłącznie obiekty nowo utworzone, czy też możemy spodziewać się weryfikacji istniejącej sieci rezerwatów (jeżeli tak, to na jakich zasadach i kto ją przeprowadzi) w celu wyłonienia listy obiektów o znaczeniu międzynarodowym.

Dane o utworzeniu nowych rezerwatów przyrody zgromadzone w poszczególnych województwach nie tworzą jednolitego systemu informacyjnego. Zebrane informacje uzyskano ze stron internetowych Urzędów Wojewódzkich lub bezpośrednio od Wojewódzkich Konserwatorów Przyrody.

Poniżej zamieszczono szczegółowy wykaz nowych rezerwatów utworzonych w 1999 i 2000 r. Obejmuje on nazwę, typ rezerwatu i jego powierzchnię, numer rozporządzenia i datę wydania przez wojewodę, a także numer Dziennika Urzędowego, pozycję, pod którą zapisano dany obiekt oraz datę jego opublikowania.

W opracowaniu tekstowym, a także w zestawieniu tabelarycznym przyjęto klasyfikację rezerwatów zgodnie z dotychczas stosowanym ich podziałem na 9 typów, opracowanym przez Z. Czubińskiego (Studia Naturae 1977, ser. B, 27). Dodatkowo w tekście zamieszczono oznaczenia literowe (w nawiasie) zgodnie z klasyfikacją (12 typów środowiskowych i 8 rodzajów rezerwatów ze względu na przedmiot ochrony) przygotowaną przez Z. Denisuka (Chrońmy Przyr. Ojcz. 1995, 51, 2: 80–84) i zaakceptowaną przez Państwową Radę Ochrony Przyrody.

W 1999 r. w pięciu województwach utworzono 19 nowych rezerwatów. Zatem na koniec tego roku istniało w naszym kraju 1279 tego typu obiektów o łącznej powierzchni 156 380,78 ha. Średnia wielkość rezerwatu przyrody nieznacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego (121,84 ha) i osiągnęła 122,27 ha.

W 2000 r. w 12 województwach utworzono 35 nowych rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 4515,53 ha. Ponadto powiększono dwa

Tab. 1. Liczby i kategorie wielkości rezerwatów przyrody w Polsce według typów przyrodniczych (stan na dzień 31.12.2000 r.)

Klasa wielkości rezerwatu	1	2	3	4	5	6	7	Razem	Łączna pow. w ha	Średnia pow. w ha
Leśne	67	83	151	129	110	110	12	662	52542,66	79,37
Florystyczne	51	19	31	20	11	2	1	135	3071,77	22,75
Stepowe	18	6	4	3	1	1	0	33	436,66	13,23
Soliniskowe	2	0	1	1	0	1	0	5	244,00	48,80
Torfowiskowe	16	15	21	27	14	26	3	122	11415,95	93,57
Wodne	4	4	11	8	5	6	3	41	6471,69	157,85
Przyrody nieożywionej	20	9	19	5	3	4	0	60	1758,93	29,32
Krajobrazowe	11	8	24	19	21	28	10	121	33817,02	279,48
Faunistyczne	12	10	18	16	21	39	19	135	51230,30	379,48
Razem	201	154	280	228	186	217	48	1314	-	-
Łączna pow.	535	1158	4757	8273	13303	46941	86022	-	160988,98	-
Średnia pow.	2,66	7,52	16,99	36,29	71,52	216,32	1792,13	-	-	122,52

Kategorie wielkości rezerwatów: 1 – do 5 ha, 2 – do 10 ha, 3 – do 25 ha, 4 – do 50 ha, 5 – do 100 ha, 6 – do 500 ha, 7 – powyżej 500 ha

istniejące rezerwy: „Groty Kryształowe” w woj. małopolskim (Dz.Urz. Woj. Małopolskiego nr 77 poz. 711, z 29.09.2000 r.) oraz „Kąty Rybackie” w woj. pomorskim (Dz.Urz. Woj. Pomorskiego nr 59 poz. 366 z 15.06.2000 r.). Powierzchnia tego ostatniego rezerwatu została znacznie zwiększona (o 91,75 ha) i wynosi aktualnie 102,54 ha.

Oddzielnego omówienia wymaga rezerwat przyrody „Groty Kryształowe” utworzony w 2000 r. na mocy rozporządzenia Wojewody Małopolskiego. Historia starań o objęcie ochroną Grot Kryształowych liczy sobie ponad 70 lat, pierwsze zarządzenie ochronne wydano bowiem już w 1928 r. Z różnych przyczyn zarówno wspomniane zarządzenie, jak i następne, tj. zarządzenie Wojewody Krakowskiego z 3.03.1949 r., nie zostały ustawowo uprawomocnione. Mimo to Groty Kryształowe, nie istniejące w rejestrze centralnym, były traktowane jako rezerwat i uwzględniano je w spisie tego typu obiektów Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Krakowie, a także w kartotece prowadzonej w Instytucie Ochrony Przyrody PAN, jako rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 0,02 ha. Stąd też w opracowaniu niniejszym, zarówno w wykazie jak i w zestawieniu tabelarycznym, obiekt ten zaliczono do rezerwatów powiększonych w 2000 r. Zainteresowanych szczegółowym opisem historii starań o ochronę Grot Kryształowych odsyłam do nowego opracowania Zofii Alexandrowicz (Studia Naturae 2000, 46: 29–34).

W zestawieniu za 2000 r. nie uwzględniono nowego rezerwatu przyrody „Golesz” w woj. podkarpackim, utworzonego rozporządzeniem nr 268/2000 Wojewody Podkarpackiego z dnia 22.12.2000 r., a opublikowanego w Dz.Urz. nr 87 z 2000 r., poz. 934 z 30 grudnia, gdyż weszło ono w życie dopiero w połowie stycznia 2001 r. Zatem na koniec 2000 r. istniało w Polsce 1314 rezerwatów przyrody, których łączna powierzchnia wynosiła 160 988,98 ha. Średnia powierzchnia rezerwatu w 2000 r. zwiększyła się nieznacznie i osiągnęła 122,52 ha.

W tekście nie uwzględniono zmian powierzchni parków narodowych dokonanych w 1999 r., gdyż na ten temat ukazała się publikacja Włodzimierza Pilipowicza (Chrońmy Przyr. Ojcz. 2000, 56, 3: 80–81), którego pamięci poświęcam niniejszy tekst.

Rezerwaty przyrody utworzone w 1999 r.

Województwo kujawsko-pomorskie:

Ostnicowe Parowy Gruczna – Fl (Ł-Kr), 23,82 ha, gm. i pow. Świecie (Rozporządzenie Wojewody (R.W.) nr 93 z 12.05.1999 r., Dz.Urz. nr 36, poz. 267 z 8.06.1999 r.);

Bagna nad Stążką – T (Fl-Kr), 478,45 ha, gm. Cekcyn, pow. Tuchola (R. W. nr 94 z 12.05.1999 r., Dz.Urz. nr 36, poz. 268 z 8.06.1999 r.).

Województwo opolskie:

Las Bukowy – L (L–Kr), 21,12 ha, gm. Głuchołazy, pow. Nysa (R. W. nr P/4/1999 z 1.03.1999 r., Dz.Urz. nr 14, poz. 38 z 19.03.1999 r.);

Cicha Dolina – L (L), 56,94 ha, gm. Głuchołazy, pow. Nysa (R. W. nr P/5/1999 z 1.03.1999 r., Dz.Urz. nr 14, poz. 39 z 19.03.1999 r.);

Nad Białką – K (L–Ge–Kr), 8,96 ha, gm. Głuchołazy, pow. Nysa (R. W. nr P/6/1999 z 1.03.1999 r., Dz.Urz. nr 14, poz. 40 z 19.03.1999 r.).

Województwo podkarpackie:

Herby – K (L–Kr), 145,85 ha, otulina 175,43 ha, gm. Frysztak i Wiśniowa, pow. Strzyżów (R. W. nr 64/1999 z 31.08.1999 r., Dz.Urz. nr 20, poz. 1085 z 15.09.1999 r.);

Zabłocie – Fn (L–Fn), 539,81 ha, gm. Świlcza, Sędziszów Małopolski, Kolbuszowa i Głogów Małopolski, pow. Ropczyce, Rzeszów i Kolbuszowa (R. W. nr 75/1999 z 12.10.1999 r., Dz.Urz. nr 26, poz. 1178 z 22.11.1999 r.).

Województwo podlaskie:

Taboły – L (L), 307,89 ha, gm. Czarna Białostocka, pow. Białystok (R. W. nr 27/1999 z 10.08.1999 r., Dz.Urz. nr 26, poz. 410 z 16.08.1999 r.);

Chomontowszczyzna – Fn (L–Fn), 34,42 ha, gm. Gródek, pow. Białystok (R. W. nr 28/1999 z 10.08.1999 r., Dz.Urz. nr 26, poz. 411 z 16.08.1999 r.).

Województwo pomorskie:

Widowo – K (L–Kr), 97,10 ha, gm. Krokowa, pow. Puck (R. W. nr 119/1999 z 20.08.1999 r., Dz.Urz. nr 76, poz. 439 z 22.07.1999 r.);

Pelcznica – W (W–Fl), 57,3 ha, gm. Wejherowo i Szemud, pow. Wejherowo (R. W. nr 118/1999 z 13.07.1999 r., Dz. Urz. nr 78, poz. 445 z 28.07.1999 r.);

Źródlika Czarnej Wody – K (L–Gl–Kr), 50,58 ha, otulina 111 ha gm. Krokowa, pow. Puck, (R. W. nr 139/1999 z 16.09.1999 r., Dz.Urz. nr 103, poz. 983 z 16.09.1999 r.);

Bielawa – T (T–Fn), 680,21 ha, gm. Krokowa i Puck oraz w mieście Władysławowo, pow. Puck (R. W. nr 165/1999 z 19.11.1999 r., Dz.Urz. nr 122, poz. 1075 z 22.11.1999 r.);

Ślone Łąki – H (H–Fl), 27,76 ha, otulina, 16,02 ha, w mieście Władysławowo, pow. Puck (R.W. nr 173/1999 z 30.11.1999 r., Dz.Urz. nr 131, poz. 1129 z 10.12.1999 r.);

Dolina Kłodawy – K (L–Kr), 10,36 ha, otulina 14,85 ha, gm. Trąbki Wielkie, pow. Gdańsk (R. W. nr 174/1999 z 30.11.1999 r., Dz.Urz. nr 131, poz. 1130 z 10.12.1999 r.).

Województwo świętokrzyskie:

Pieczyska – T (T-FI), 40,84 ha, gm. i pow. Pińczów (R. W. nr 11/1999 z 30.04.1999 r., Dz.Urz. nr 23, poz. 556 z 10.05.1999 r.);

Góra Żakowa – N (Sk-FI-Kr), 50,48 ha, gm. Sitkówka-Nowiny, pow. Kielce (R. W. nr 12/1999 z 30.04.1999 r., Dz.Urz. nr 23, poz. 557 z 10.05.1999 r.);

Wroni Dół – L (L-FI), 9,94 ha, gm. Michałów, pow. Pińczów (R. W. nr 13/1999 z 30.04.1999 r., Dz.Urz. nr 23, poz. 558 z 10.05.1999 r.);

Wietrznia im. Zbigniewa Rubinowskiego – N (K-Ge), 17,95 ha, gm. i pow. Kielce, (R. W. nr 45/1999 z 4.11.1999 r., Dz.Urz. nr 75, poz. 1078 z 10.11.1999 r.).

Rezerwy przyrody utworzone w 2000 r.

Województwo dolnośląskie:

Uroczysko Wrzosa – L (L), 576,03 ha, otulina 419,22 ha, gm. i pow. Wołów (R. W. nr 2/2000 z 8.03.2000 r., Dz.Urz. nr 10, poz. 149 z 14.03.2000 r.);

Torfowiska Doliny Izery – T (T-E), 484,73 ha, gm. Mirsk, pow. Lwówek Śląski, gm. Szklarska Poręba, pow. Jelenia Góra (R. W. nr 8/2000 z 3.07.2000 r., Dz.Urz. nr 25, poz. 390 z 11.07.2000 r.);

Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha – K (L-Kr), 231,41 ha, w miastach Wałbrzych i Świebodzice, pow. Wałbrzych i Świdnica (R. W. nr 21/2000 z 7.12.2000 r., Dz.Urz. nr 51, poz. 777 z 12.12.2000 r.).

Województwo lubelskie:

Jalinka – L (L-FI-Ge), 3,80 ha, gm. Lubycza Królewska, pow. Tomaszów Lubelski (R. W. nr 105/2000 z 26.05.2000 r., Dz.Urz. nr 16, poz. 340 z 12.06.2000 r.).

Województwo lubuskie:

Bogdanieckie Cisy – L (L), 21,24 ha, otulina 10,41 ha, gm. Bogdaniec, pow. Gorzów Wielkopolski (R. W. nr 4/2000 z 3.03.2000 r., Dz.Urz. nr 5, poz. 62 z 15.03.2000 r.);

Radowice – L (L), 55,60 ha, gm. Sulechów i Trzebiechów, pow. Zielona Góra (R. W. nr 5/2000 z 3.03.2000 r., Dz.Urz. nr 5, poz. 63 z 15.03.2000 r.);

Lubiatowskie Uroczyska – K (W-Fn-Kr), 188,42 ha, gm. Drezdenko, pow. Strzelce Krajeńskie (R. W. nr 6/2000 z 14.03.2000 r., Dz.Urz. nr 5, poz. 64 z 15.03.2000 r.);

Bagno Chłopy II – T (T), 92,65 ha, gm. Lubiszyn, pow. Gorzów Wielkopolski (R. W. nr 8/2000 z 25.07.2000 r., Dz.Urz. nr 18, poz. 157 z 28.07.2000 r.);

Dolina Płanki – T (T-G), 239,23 ha, gm. Torzym, pow. Sulęcín (R. W. nr 11/2000 z 15.12.2000 r., Dz.Urz. nr 34, poz. 421 z 15.12.2000 r.).

Województwo łódzkie:

Parowy Janinowski – K (L-Kr), 41,66 ha, gm. Brzeziny, pow. Łódź (R. W. nr 10/2000 z 13.03.2000 r., Dz.Urz. nr 35, poz. 183 z 14.03.2000 r.);

Grabica – T (T-Fl), 8,26 ha, gm. Sędziejowice, pow. Łask (R. W. nr 26/2000 z 31.07.2000 r., Dz.Urz. nr 103, poz. 552 z 4.08.2000 r.);

Mianów – T (T-Fl), 5,87 ha, otulina 16,30 ha, gm. Lutomiersk, pow. Pabianice (R. W. nr 27/2000 z 31.07.2000 r., Dz.Urz. nr 103, poz. 553 z 4.08.2000 r.).

Województwo mazowieckie

Kózki – Fn (W-Fn), 86,12 ha, gm. Sarnaki, pow. Łosice (R. W. nr 12/2000 z 12.01.2000 r., Dz.Urz. nr 8, poz. 51 z 21.01.2000 r.);

Piotrowe Pole – L (L), 1,90 ha, gm. Rza, pow. Radom (R. W. nr 102/2000 z 26.06.2000 r., Dz. Urz. nr 75, poz. 744 z 12.07.2000 r.);

Źródło Królewskie – L (L), 29,67 ha, gm. Pionki, pow. ziemski Radom (R. W. nr 103/2000 z 26.06.2000 r., Dz.Urz. nr 75, poz. 745 z 12.07.2000 r.);

Dąbrowa Polańska – L (L-Fl), 28,55 ha, gm. Rza, pow. ziemski Radom (R. W. nr 104/2000 z 26.06.2000 r., Dz.Urz. nr 75, poz. 746 z 12.07.2000 r.);

Leniwa – L (L), 26,89 ha, gm. Pionki, pow. ziemski Radom (R. W. nr 105/2000 z 26.06.2000 r., Dz.Urz. nr 75, poz. 747 z 12.07.2000 r.);

Torfowisko Karaska – T (T), 402,69 ha, gm. Kadzidło, pow. Ostrołęka (R. W. nr 202/2000 z 22.11.2000 r., Dz.Urz. nr 144, poz. 1353 z 29.11.2000 r.).

Województwo opolskie:

Dębina – L (L), 58,95 ha, gm. Grodków, pow. Brzeg (R. W. nr P/2/2000 z 10.01.2000 r., Dz.Urz. nr 6, poz. 24 z 21.01.2000 r.);

Tęczynów – L (L), 31,37 ha, gm. i pow. Strzelce Opolskie (R. W. nr P/3/2000 z 10.01.2000 r., Dz.Urz. nr 6, poz. 25 z 21.01.2000 r.);

Kokorycz – L (L), 41,30 ha, gm. Grodków, pow. Brzeg (R. W. nr P/4/2000 z 10.01.2000 r., Dz. Urz. nr 6, poz. 26 z 21.01.2000 r.);

Rozumice – L (L), 92,62 ha, gm. Kietrz, pow. Głubczyce (R. W. nr P/5/2000 z 10.01.2000 r., Dz.Urz. nr 6, poz. 27 z 21.01.2000 r.).

Województwo podkarpackie:

Szwajcaria Ropczycka – K (L-GeKr), 2,59 ha, gm. i pow. Ropczyce, (R. W. nr 116/1999 z 30.12.1999 r., Dz.Urz. nr 2, poz. 11 z 12.01.2000 r.);

Buczyna w Wańkowej – L (L-F1), 98,68 ha, gm. Olszanica, pow. Ustrzyki Dolne (bieszczadzki), (R. W. nr 69/2000 z 27.03.2000 r., Dz.Urz. nr 24, poz. 195 z 10.04.2000 r.);

Na Oratyku – L (L-F1), 233,15 ha, gm. i pow. Ustrzyki Dolne (bieszczadzki), (R. W. nr 71/2000 z 27.03.2000 r., Dz.Urz. nr 24, poz. 197 z 10.04.2000 r.);

Przełom Osławy pod Duszatynem – K (L-Kr), 322,45 ha, gm. Komańcza, pow. Sanok (R. W. nr 72/2000 z 28.03.2000 r. Dz.Urz. nr 24, poz. 198 z 10.04.2000 r.);

Nad Trzciancem – L (L-F1), 182,13 ha, gm. i pow. Ustrzyki Dolne (bieszczadzki), (R. W. nr 84/2000 z 10.04.2000 r., Dz.Urz. nr 29, poz. 242 z 12.05.2000 r.);

Kamień nad Jaśliskami – K (L-Kr), 302,32 ha, gm. Dukla, pow. Krosno (R. W. nr 97/2000 z 25.04.2000 r., Dz.Urz. nr 29, poz. 255 z 12.05.2000 r.).

Województwo pomorskie:

Jezioro Udzierz – W (W-F1-Fn), 229,88 ha, otulina 244,82 ha, gm. Osiek, pow. Starogard Gdański (R. W. nr 101/2000 z 31.05.2000 r., Dz.Urz. nr 56, poz. 348 z 7.06.2000 r.);

Dolina Chłapowska – K (L-Kr), 24,83 ha, otulina 47,82 ha, w mieście Władysławowo, pow. Puck (R. W. nr 150/2000 z 4.08.2000 r., Dz.Urz. nr 79, poz. 479 z 11.08.2000 r.);

Mechelińskie Łąki – Fn (L-H-Fn), 113,47 ha, otulina 99,52 ha, gm. Kosakowo, pow. Puck (R. W. nr 182/2000 z 23.11.2000 r., Dz.Urz. nr 109, poz. 714 z 28.11.2000 r.).

Województwo śląskie:

Ruskie Góry – L (L), 153,65 ha, gm. Pilica, pow. Zawiercie (R. W. nr 38/2000 z 10.10.2000 r., Dz.Urz. nr 39, poz. 575 z 20.10.2000 r.).

Województwo świętokrzyskie:

Wolica – N (K-Ge), 2,78 ha, gm. Chęciny, pow. ziemski Kielce (R. W. nr 51/2000 z 6.04.2000 r., Dz.Urz. nr 20, poz. 148 z 14.04.2000 r.).

Województwo warmińsko-mazurskie:

Jezioro koło Drozdowa – T (T-F1), 9,93 ha, gm. Orzysz, pow. Pisz (R. W. nr 333/2000 z 12.12.2000 r., Dz.Urz. nr 77, poz. 981 z 12.12.2000 r.).

Województwo wielkopolskie:

Jezioro Trzebidzkie – W (W-Fn), 90,71 ha, gm. Przemęt, pow. Wolsztyn, (R. W. nr 7/2000 z 16.06.2000 r., Dz.Urz. nr 44, poz. 512 z 26.06.2000 r.).

Powiększenie rezerwatu w województwie małopolskim:

Grot y Kryształowe – N (Sp), 1,04 ha i objętości 457 600 m³ (poprzednio 0,2 ha) stanowiący przestrzeń podziemną w północno-wschodniej części Kopalni Soli Wieliczka, pod powierzchnią terenu Miasta i Gminy Wieliczka (R. W. nr 12/2000 z 29.09.2000 r., Dz.Urz. nr 77, poz. 711 z 11.09.2000 r.).

Powiększenie rezerwatu w województwie pomorskim:

Kąty Rybackie – Fn (L-Fn), 102,54 ha (poprzednio 10,79 ha), otulina 62,86 ha, gm. Sztutowo, pow. Nowy Dwór Gdański (R. W. nr 109/2000 z 13.06.2000 r., Dz.Urz. nr 59, poz. 366 z 15.06.2000 r.).

Andrzej K a l e m b a

OCHRONA ROŚLIN

Nowe stanowisko perzu sitowego *Elymus farctus* subsp. boreoatlanticus na polskim wybrzeżu Bałtyku

Perz sitowy *Elymus farctus* subsp. *boreoatlanticus* to bardzo rzadka w Polsce trawa, której istnienie jest mocno zagrożone. Występuje wyłącznie na wybrzeżu Bałtyku, zasiedlając dość wilgotne, niskie wydmy przednie, rzadziej białe. Wymaga podłoża bogatego w chlorki, o odczynie obojętnym lub zasadowym. Perz sitowy jest gatunkiem charakterystycznym zespołu *Minuartio-Agropyretum juncei* ze związku *Agropyron Minuartion peploides*, rzędu *Elymo-Ammophiletum* (S t a s i a k 1993, F r e y 1999).

Omawiany podgatunek (subsp. *boreoatlanticus*) perzu sitowego występuje w północnej części ogólnego zasięgu całego gatunku i obejmuje wybrzeże kontynentu europejskiego od Portugalii po Finlandię. Na tym obszarze jego stanowiska są skupione głównie na zachodzie, na odcinku między Portugalią a Niemcami, podczas gdy bardziej na wschód ich liczba wyraźnie maleje i dlatego na wybrzeżu bałtyckim, od Polski poprzez okręg kaliningradzki, Litwę, Łotwę i Estonię aż po Finlandię, odnaleziono ich niewiele. Na dodatek są to w dużej części stanowiska o znaczeniu już tylko